

Infrastrukturentreprenaden i Drottningstrandens norra del, svar på begäran om utredning och åtgärder

STST 23.05.2022 § 128
520/00.01.02/2022

Beredning

stadsdirektör Jan D. Oker-Blom

Centerns och De Grönas fullmäktigegrupper har framfört en till stadsstyrelsen riktad begäran om utredning och åtgärder gällande infrastrukturentreprenaden i Drottningstrandens norra del.

Med anledning av begäran om utredning och åtgärder har stadsstyrelsen begärt en redogörelse i frågan av direktionen och direktören för vattenaffärsverket. De redogörelser som fåtts finns som bilaga.

Bilaga nr 1.

Föredragning

Stadsdirektör Jan D. Oker-Blom

Förslag

Stadsstyrelsen ger nedanstående svar på begäran om utredning och åtgärder:

1. Behörighet och befogenheter

De som framfört begäran om utredning och åtgärder har krävt att stadsstyrelsen granskar frågan huruvida direktören för vattenaffärsverket har förfarit fel med tanke på sin behörighet och/eller överskridit sina befogenheter då han fattade det tjänsteinnehavarbeslut där han beslutade låta en annan aktör slutföra det projekt som inte slutförts av den ursprungliga entreprenören. Enligt dem som framfört begäran hade näringslivs- och infrastrukturnämnden haft behörighet i frågan.

Utredning:

Det ursprungliga upphandlingsbeslutet, där värdet för entreprenaden uppgick till 669 700 euro, fattades av näringslivs- och infrastrukturnämnden. I entreprenaden ingick åtgärder som omfattas av centralen för näringsliv och infrastrukturs behörighet och åtgärder som omfattas vattenaffärsverkets behörighet. Dessa åtgärder konkurrensutsattes i en gemensam upphandling. Största delen av det arbete som fortfarande inte är utfört gäller den del av upphandlingen som ligger på vattenaffärsverkets ansvar. Enligt vattenaffärsverkets redogörelse har entreprenader som innefattar både vattenförsörjningsarbete och kommunaltekniskt arbete utfört av staden skötts i samarbete enligt vedertagen praxis så att beslutsfattandet om upphandlingen antingen sköts av vattenaffärsverket eller av stadens central för näringsliv och infrastruktur beroende på entreprenadens huvudsakliga innehåll. Stadsstyrelsen anser att direktören för vattenaffärsverket har haft befogenheter att fatta beslut om att låta genomföra entreprenaden.

2. Tjänsteinnehavarbeslutets laga kraft

De som framfört begäran om utredning och åtgärder har krävt att stadsstyrelsen granskar frågan huruvida direktören för vattenaffärsverket har överskridit sina befogenheter då han avtalat om entreprenaden muntligt med entreprenören och då han godkänt att arbetet kan inledas innan tjänsteinnehavarbeslutet om saken hade upprättats. Utöver detta anser de som framfört begäran om utredning och åtgärder att entreprenaden bör ha konkurrensutsatts.

Utredning:

Det nationella tröskelvärde för byggnadsentreprenader är 150 000 euro, så det har varit möjligt att avtala om entreprenaden utan nationellt anbudsförfarande. Vid upphandlingar som underskrider de nationella tröskelvärdena tillämpas stadens anvisning för små upphandlingar. Anvisningen för små upphandlingar gör det möjligt att på särskilda grunder genomföra en direktupphandling upp till det nationella tröskelvärde, om kostnaderna för anbudsförfarande överskrider den fördel som konkurrensutsättningen ger eller man med anbudsförfarande inte uppnår en lösning som är ändamålsenlig med tanke på stadens fördel som helhet eller om upphandlingen är brådskande av skäl som är oberoende av den upphandlande enheten. Stadsstyrelsen anser att de särskilda grunderna enligt anvisningen för små upphandlingar har uppfyllts i det förhandenvarande fallet, eftersom det är ytterst viktigt för staden att tidtabellen för bostadsmässans övergripande arrangemang håller. Över upphandlingar av denna storlek fattas ett skriftligt beslut. Det muntliga beslutet har grundat sig på det anbud som getts och på de förhandlingar som förts. Fattandet av ett skriftligt beslut har fördröjts, men saken har åtgärdats i och med tjänsteinnehavarbeslutet.

Med tanke på båda avtalsparternas rättsskydd behöver ett skriftligt beslut fattas innan arbetet inleds, vilket är något som stadsstyrelsen uppmanar alla tjänsteinnehavare att ägna uppmärksamhet åt. Ett beslut kan verkställas innan det vunnit laga kraft under förutsättning att det inte till följd av verkställigheten skulle bli meningslöst att begära omprövning eller anföra besvär (143 § i kommunallagen). I sin verksamhet strävar staden efter att besluten verkställs först när de vunnit laga kraft. Efter prövning kan man från fall till fall inleda verkställandet av ett beslut innan det vunnit laga kraft förutsatt att kraven i 143 § i kommunallagen uppfylls och risken för en eventuell omprövningsbegäran eller eventuella besvär kan hanteras. Enligt teoretisk bedömning hade omprövningsbegäran främst kunnat gälla antingen beslutsförfarande eller valet av entreprenör. Ingetdera av alternativen skulle ha lett till en situation där begäran om omprövning eller anförande av besvär hade varit meningslöst till följd av verkställigheten.

Stadsstyrelsen anser att direktören för vattenaffärsverket inte har överskridit sina befogenheter i ärendet.

3. Direktören för vattenaffärsverkets ekonomiska befogenheter

De som framfört begäran om utredning och åtgärder har krävt att stadsstyrelsen granskar frågan huruvida direktören för vattenaffärsverket har överskridit sina ekonomiska befogenheter då han fattat beslut om ifrågavarande entreprenad.

Utredning:

Vattenaffärsverkets direktion beslutade 8.2.2022 § 6 höja direktören för vattenaffärsverkets upphandlingsrätt från 120 000 euro till 150 000 euro. Paragrafen justerades omedelbart på sammanträdet. Riktpriset för ifrågavarande entreprenad är 122 700 euro. I ovanstående punkt 2 redogörs för möjligheten att verkställa ett beslut innan det vunnit laga kraft. Direktionen har också beslutat justera sitt beslut omedelbart, av vilket man kan dra slutsatsen att avsikten har varit att verkställa beslutet genast. Följaktligen anser stadsstyrelsen att direktören för vattenaffärsverket inte har överskridit sina ekonomiska befogenheter i ärendet.

4. Befogenheterna för vattenaffärsverkets direktion

De som framfört begäran om utredning och åtgärder har krävt att stadsstyrelsen granskar frågan huruvida vattenaffärsverkets direktion har

fattat sitt beslut om direktören för vattenaffärsverkets upphandlingsrättigheter inom ramen för lagstiftningen och inom ramen för sina befogenheter.

Utredning:

Befogenheterna för vattenaffärsverkets direktion grundar sig i första hand på kommunallagen och stadens förvaltningsstadga. Enligt paragraf 40 punkt 13 i förvaltningsstadgan kan vattenaffärsverkets direktion besluta om att överföra befogenhet på underlydande tjänsteinnehavare.

Stadsstyrelsen, nämnderna och direktionerna har alla en likadan rätt att delegera befogenheter. I förvaltningsstadgan fastställs inte penningbeloppet för den beslutanderätt som delegeras, vilket innebär att vattenaffärsverkets direktion har prövningsrätt i fråga om eurobeloppet för de upphandlingsrättigheter som direktionen delegerar. Stadsstyrelsen konstaterar att vattenaffärsverkets direktion har fattat beslut om upphandlingsrättigheterna för vattenaffärsverkets direktör inom ramen för lagstiftningen och inom ramen för sina befogenheter.

5. Övervakningsskyldigheten för vattenaffärsverkets direktion

De som framfört begäran om utredning och åtgärder har med hänvisning till ovanstående punkter krävt att stadsstyrelsen granskar frågan huruvida vattenaffärsverkets direktion har utövat lämplig övervakning av den underlydande direktörens tjänsteåtgärder.

Utredning:

Med hänvisning till ovanstående punkter har inga sådana omständigheter framkommit enligt vilka vattenaffärsverkets direktion inte skulle ha utövat lämplig övervakning av den underlydande direktörens tjänsteåtgärder.

6. De som framfört begäran om utredning och åtgärder har krävt att stadsstyrelsen granskar frågan huruvida de planer som hänför sig till byggandet av Drottningstrandens norra del innehåller osäkerhetsfaktorer och om dessa eventuellt ligger bakom de svårigheter som den förra entreprenören råkade ut för.

Utredning:

Direktören för vattenaffärsverket har lämnat en redogörelse för de planer och osäkerhetsfaktorer som hänger samman med byggandet av Drottningstrandens norra del. Vattenaffärsverkets direktion instämmer i direktören för vattenaffärsverkets redogörelse. Stadsstyrelsen hänvisar för sin del till den redogörelse som direktören för vattenaffärsverket lämnat och konstaterar att stadsstyrelsen inte har något att tillägga i ärendet.

Med hänvisning till det ovanstående konstaterar stadsstyrelsen att den begäran om utredning och åtgärder som framförts inte ger anledning till andra åtgärder.

Beslut

Direktören för stadskanslicentralen Kristina Lönnfors anmälde jäv (grund: närstående till delaktig) och avlägsnade sig från mötesrummet för den tid som ärendet behandlades.

Ekonomichef Fredrik Böhme anmälde jäv (grund: medlem i direktionen) och avlägsnade sig från mötesrummet för den tid som ärendet behandlades.

Stadsstyrelseledamot Irene Malmberg anmälde jäv (grund: medlem i direktionen) och avlägsnade sig från mötesrummet för den tid som ärendet behandlades.

I och med att Lönnfors var jävig valde stadsstyrelsen stadsfullmäktiges ordförande Otto Andersson till sekreterare för den tid som ärendet behandlades.

Beslut enligt förslaget.